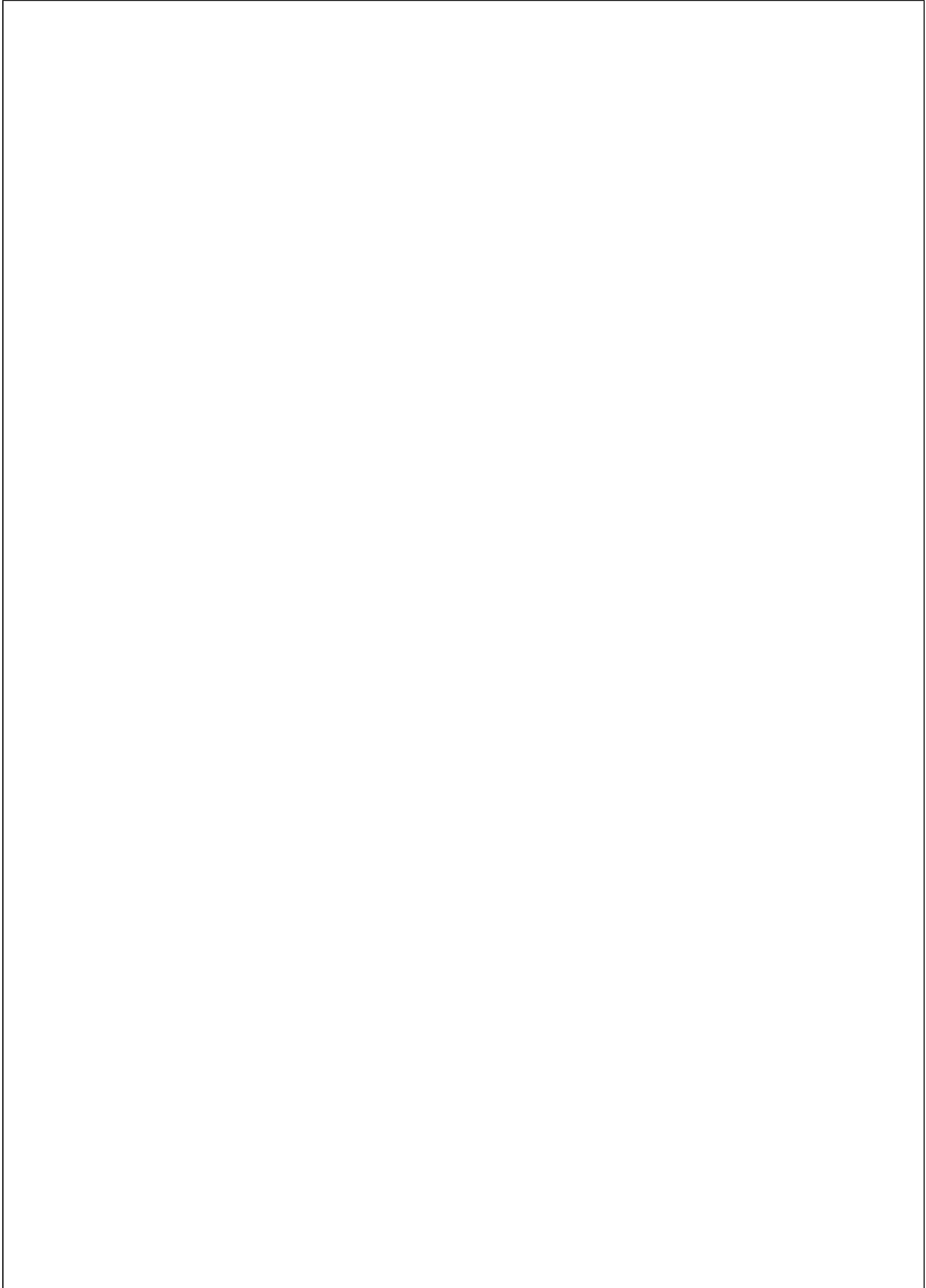

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/202451,Wystawa-Obrona-krzyza-w-Zespole-Szkol-Rolniczych-w-Mietnem-w-1984-r-w-Sejmie-RP.html>
28.02.2026, 06:19

[Następny](#)

[Powrót](#)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.” w Sejmie RP

12 czerwca 2024 r. w Sejmie RP w Warszawie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.”, przygotowanej przez Biuro Edukacji Narodowej IPN.

12.06.2024

W Sejmie RP została otwarta wystawa Instytutu Pamięci Narodowej „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r”, która jest częścią obchodów 40. rocznicy tych wydarzeń.

W otwarciu wziął udział prezes IPN dr Karol Nawrocki, który przypomniał prośbę Jana Pawła II z pielgrzymki do Polski z 1979 roku:

Prosił nas, nie dajcie wzgardzić tą miłością, która jest największa, a która wyraziła się poprzez krzyż. Bo bez tej miłości życie ludzkie pozbawione jest i korzeni, i nadziei.

Zaznaczył, że z krzyżem – tak ważnym dla polskiego narodu symbolem – walczyli zaborcy z XIX wieku i okupanci z XX wieku.

Nie inaczej było po roku 1945, kiedy Polska stała się sowiecką kolonią. Już w drugiej połowie lat 50. komuniści zabronili używania symbolu krzyża w szkołach. Pozbyli się ze szkół również katechezy.

Gdy wolność i niepodległość Polski odżywała w sierpniu roku 1980 i zamknęła się w ramy „Solidarności”, krzyż powrócił do szkół i do przestrzeni publicznej. Ale już wtedy, gdy po 13 grudnia 1981 roku komuniści zdecydowali się strzelać, więzić, internować tych, którzy pragnęli wolności, znów postanowili ściągać krzyże.

Największy protest w obronie krzyża wybuchł w grudniu 1983 roku w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem obok Garwolina na Mazowszu. Wzięło w nim udział około 400 uczniów.

Prezes IPN zwrócił uwagę na obecną sytuację, w której ponownie ściąga się symbol krzyża ze szkół i miejsc publicznych.

Nie dajmy sobie zabrać symbolu, który mówi o naszej narodowej duszy i tożsamości – zakończył dr Karol Nawrocki.

Podczas uroczystości prezes IPN otrzymał krzyż z Miętmeo.

Na otwarciu wystawy obecni byli bohaterowie wydarzeń sprzed 40 lat, parlamentarzyści oraz przedstawiciele kościoła.

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
 Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
 Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętmem w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętym w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętym w 1984 r.” w Sejmie RP - Warszawa, 12 czerwca 2024.
Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Wystawa „Obrona krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętym w 1984 r”

Autor tekstów: dr Grzegorz Majchrzak

Recenzja merytoryczna: prof. dr hab. Marek Wierzbicki

Projekt graficzny: Paulina Guła

Skład: Rafał Pękalski

Korekta i redakcja tekstu: Elżbieta Duda, Maryla Szczupak, Karol Litwin, Konrad Starczewski

Źródła zdjęć:

Zbiory prywatne Bogusławy i Tadeusza Gorów

Zbiory prywatne Wioletty Kluczek

Zbiory prywatne ks. Stanisława Bieńko

Archiwum Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Miętnej

Adam Hlebowicz: Młodzież walczy o krzyż

Obrona krzyży w szkołach w Miętnej, Włoszczowie i innych miejscowościach w latach 1983-1984 była spontanicznym protestem młodzieży przeciwko dławieniu wolności przez reżim gen. Wojciecha Jaruzelskiego.

Zawieszane w okresie działania legalnej „Solidarności” w miejscach publicznych, w zakładach pracy, w szkołach, w miejscach pamięci narodowej symbole męki Chrystusa, były z nich usuwane w latach stanu wojennego.

40 lat temu, 7 marca 1984 r. czterystu uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnej ogłosiło strajk okupacyjny w obronie obecności krzyży w ich szkole. Kiedy wieczorem w placówce pojawił się prokurator i zagroził pacyfikacją, młodzi ludzie zdecydowali się na opuszczenie budynku. Decyzją dyrekcji szkoły zajęcia zostały zawieszane do odwołania.

Protestujący ruszyli zwartą ławą do kościoła w odległym o 5 kilometrów Garwolinie, drogę jednak zastąpiły im oddziały ZOMO i nyski milicyjne. Grożono użyciem przemocy. Wobec tego młodzież zawróciła do internatu, mieszczącego się przy szkole w Miętnej. Następnego dnia, mając w pamięci wczorajsze wydarzenia, uczniowie polami dostali się do garwolińskiej świątyni.

Zajęć w szkole rolniczej nadal nie było, ale uczniowie wciąż mieszkali w internacie. Do 25 marca we wtorki i piątki młodzież z Miętnej i okolicznych szkół przychodziła do kościoła w Garwolinie na specjalne katechezy, prowadzone przez ordynariusza siedleckiego biskupa Jana Mazura, który od początku wspierał młodzież w proteście. Przygotowano wtedy apel do młodzieży w Polsce i na świecie, wzywający do stawiania w obronie krzyża.

„Prosimy Was, Przyjaciele Chrystusowego Krzyża, w imię naszej wiary i humanizmu, byście stanęli ramieniem z nami przy Krzyżu, który jest lub będzie w Waszych szkołach czy uczelniach i dali wyraz solidarności z nami swym protestem, modlitwą i świadectwem życia”.

Kiedy po 25 marca rozpoczęła się akcja zmuszania młodzieży do podpisywania „lojalki” (uczniowie mieli się wyrzec jakichkolwiek symboli religijnych w szkole), zdecydowało się na jej podpisanie zaledwie 90 uczniów spośród 600 osobowej społeczności. Duże grono uczniów zabierało swoje papiery z Miętnej i próbowało się przenieść do innych szkół rolniczych. W wielu takich placówkach był zakaz przyjmowania uczniów z ZSR w Miętnej.

Biskup Mazur podjął w odpowiedzi post o chlebie i wodzie do chwili rozwiązania konfliktu. Ostatecznie dyrekcja szkoły ustąpiła i 6 kwietnia wydała zgodę na zawieszenie krzyża w szkolnej

bibliotece. Było to zwycięstwo odwagi i konsekwencji młodych ludzi, wspieranych przez garstkę nauczycieli, ordynariusza z Siedlec, księży oraz większość rodziców. Do szkoły nie mogło jednak wrócić około 170 uczniów i kilku nauczycieli. Uczniowie wędrowali po Polsce, niektórzy trafili aż do Technikum Ogrodniczego w Pruszczu Gdańskim, gdzie pięć uczennic z klasy maturalnej przyjął miejscowy dyrektor.

Geneza sporu

Zespół Szkół Rolniczych w Miętnej był najnowocześniejszą szkołą tego typu w Polsce. Ponieważ rodzina wcześniejszego premiera PRL, Piotra Jaroszewicza, wywodziła się z tych okolic, zadbał on o właściwy rozwój ośrodka. Z uwagi na charakter szkoły zdecydowana większość uczniów mieszkała w internacie.

Kiedy w listopadzie 1983 r. – najpierw z korytarza, a potem z sal lekcyjnych – zaczęły znikać zawieszane krzyże, uczniowie wystosowali petycję do dyrekcji szkoły z pytaniami o przyczynę ich usunięcia. Przed świętami Bożego Narodzenia, 19 grudnia, w czasie apelu dyrektor Ryszard Domański odpowiedział:

„Krzyże zostały zdjęte, bo trzeba przywrócić porządek prawny. Szkoła jest instytucją świecką, a krzyże powieszono w okresie działania »Solidarności«, kiedy wymuszano na władzy różne decyzje”.

Wtedy około trzydziestu uczniów zaczęło śpiewać pieśń „Nie rzucim Chryste świątyń Twych”. Do nich dołączyli kolejni. Rozpoczęły się śpiewy i modlitwy. Skończyły się po półtorej godzinie, kiedy dyrektor zapewnił, że sprawa zostanie ponownie rozważona. Protest i reakcja młodzieży, która zawsze jest wyczulona na niesprawiedliwość, były spontaniczne, nie inspirowane przez dorosłych. Dla nich krzyż był oznaką wolności, wyrażeniem siebie.

9 stycznia dyrektor poinformował uczniów, że w szkole świeckiej, jaką jest ZSR w Miętnej, nie ma miejsca na treści religijne. Uczniowie wywiesili cytat Adama Mickiewicza:

„Tylko pod tym krzyżem, tylko pod tym znakiem – Polska jest Polską, a Polak Polakiem”.

12 stycznia około pięćset uczniów przemaszerowało po lekcjach ze szkoły do kościoła w Garwolinie. Odebrane od dyrektora krzyże przewieziono tam autem. Umieszczone zostały na biało-czerwonej tablicy z napisem:

„Nie było miejsca dla Ciebie, Chryste w naszej szkole – ZSR Miętne”.

Biskup siedlecki Jan Mazur ofiarował młodzieży niewielkie, dziesięciocentymetrowe krzyżyki. Od tej pory nosili je na swoich piersiach. Uczniowie na długich przerwach spotykali się w holu, odmawiali różaniec, śpiewali. Próby mediacji z dyrekcją szkoły kończyły się niczym.

Zaczęto wzywać rodziców uczniów na rozmowy do wychowawców klas. Straszono relegowaniem ich dzieci ze szkoły lub likwidacją samej szkoły. Większość rodziców jednak nie dała się zaszantażować i nawet część z nich sama przynosiła do szkoły krzyże i zawieszała je na ścianach klas. Te były usuwane w godzinach popołudniowych. 5 marca w szkole nie wisiał już żaden krzyż. Wobec tego uczniowie zapowiedzieli na 7 marca strajk okupacyjny.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

Obejrzyj program „W 40. rocznicę strajku okupacyjnego młodzieży szkolnej w obronie Krzyży w Miętnej” z cyklu „Tajemnice bezpieczeństwa”:

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Wystawa

Powiązane wiadomości

Miętne 1984 - posłuchaj relacji obrońców krzyża

Ogólnopolska konferencja w ramach obchodów 40-lecia Obrony Krzyża w Zespole Szkół Rolniczych w Miętnej